

Stare Miasto, 09.05.2025 r.

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁAŃ W ZAKRESIE
WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU
PIECZY ZASTĘPCZEJ
W GMINIE STARE MIASTO ZA ROK 2024**

I. WPROWADZENIE

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Obowiązek ten jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi oraz organizacjami społecznymi. Zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są realizowane zgodnie z zasadą pomocniczości.

Założeniem podstawowym ustawy jest stworzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, zwłaszcza jeśli ma ona trudności w wypełnianiu swoich funkcji. Chodzi o zapewnienie pomocy, która wyeliminuje groźbę zabrania dziecka rodzinie lub w szczególnych sytuacjach, szybki powrót do rodziny po okresowym pobycie poza nią.

Kierując się tą ideą, w przepisach ustawowych duży nacisk położono na działania profilaktyczne, pomagające rodzinie w prawidłowym funkcjonowaniu. Profilaktyka rodzinna jest realizowana przede wszystkim przez gminne i powiatowe instytucje świadczące usługi na rzecz dziecka i rodziny i jest w głównej mierze skierowana do rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych przemocą domową, ubogich i zagrożonych ubóstwem. Obejmuje również spokrewnione rodziny zastępcze, a także usamodzielniających się wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych, rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka.

II. PODSTAWA PRAWNA

Niniejsze sprawozdanie zostało sporządzone na podstawie art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024r., poz. 177).

III. ZADANIA GMINY WYNIKAJĄCE Z USTAWY O WSPIERANIU RODZINY I SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ

Zgodnie z art. 176 powołanej ustawy do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,

- c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) (uchylona),
 - b) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodzin,
 - c) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust.2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie, zgodnie ze wzorami udostępnionymi drogą elektroniczną przez ministra właściwego do spraw rodziny, sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3, w terminie:
 - a) do dnia 31 stycznia danego roku - za okres od dnia 1 lipca do dnia 31 grudnia poprzedniego roku,
 - b) do dnia 31 lipca danego roku - za okres od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca danego roku;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.
- 8) (uchylony).

Ustawa z 9 czerwca 2011 r. wprowadziła nowy podział sprawowania pieczy zastępczej, która dzieli się na rodzinną i instytucjonalną. Rodzinna piecza zastępcza może występować pod postacią rodziny zastępczej i rodzinnych domów dziecka. Piecza zastępcza (rodziny spokrewnione, niezawodowe, zawodowe, w tym zawodowe specjalistyczne) jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców.

W roku 2024 w pieczy zastępczej przebywało **13 dzieci** z terenu Gminy Stare Miasto, w tym:

- 1 dziecko umieszczonych w rodzinie zastępczej spokrewnionej;
- 4 dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej zawodowej;
- 5 dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej niezawodowej;
- 2 dzieci umieszczonych w rodzinnym domu dziecka;
- 1 dziecko umieszczono w rodzinie zastępczej zawodowej specjalistycznej.

Łączna kwota kosztów w 2024r., którą poniesiono w związku ze sprawowaniem pieczy zastępczej w Gminie Stare Miasto wynosi **156 314,00 zł**.

Podstawowym zadaniem gminy zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej jest wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo

– wychowawczej poprzez zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tej funkcji. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Mieście w roku 2024 zapewnił 20 rodzinom wsparcie w formie asystenta rodziny.

W roku sprawozdawczym w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Starym Mieście pracę kontynuowało trzech asystentów zatrudnionych na umowę o pracę.

W roku 2024 pomocą asystentów zostało objętych **50 dzieci z 20 rodzin**. Wszystkie rodziny wyraziły zgodę na współpracę z asystentem rodziny. Asystenci przy aktywnym udziale członków rodziny i współpracy pracownika socjalnego dla każdej z rodzin opracowali plan pracy z rodziną, którego głównym założeniem było podniesienie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenie gospodarstwa domowego oraz polepszenie wyników szkolnych dzieci.

Asystenci rodzin oraz pracownicy socjalni w roku 2024 podejmowali działania w zakresie:

- 1) Zwiększenie wydolności opiekuńczo-wychowawczej rodziców lub opiekunów rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej:
 - analizowanie sytuacji rodzin i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
 - wspieranie rodzin przeżywających trudności;
 - współpraca z instytucjami wdrożonymi w życie danej rodziny;
 - wskazanie rodzinie i pomoc w nawiązaniu kontaktów z instytucjami działającymi na rzecz rodziny;
 - prowadzenie rozmów z poszczególnymi członkami rodziny oraz z całą rodziną.
- 2) Poprawy stanu zdrowia oraz radzenia sobie z niepełnosprawnością lub zaburzeniami rozwojowymi dzieci występujących w rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej:
 - mobilizowanie oraz nadzorowanie rodziców dzieci z niepełnosprawnością do regularnej oraz ciągłej współpracy z poradniami specjalistycznymi.
- 3) Ograniczenia sytuacji kryzysowych w rodzinach powstających w wyniku występujących uzależnień i współuzależnień:
 - motywowanie do udziału oraz tworzenie grup wsparcia;
 - motywowanie do podjęcia leczenia;
 - współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- 4) Przeciwdziałania marginalizacji i degradacji społecznej rodziny poprzez zaktywizowanie zawodowe członków rodziny pozostających poza rynkiem pracy:
 - wskazanie pozytywnych cech wynikających z aktywnego poszukiwania pracy;
 - uwrażliwienie na potrzebę bycia w gotowości do pracy poprzez zarejestrowanie w Powiatowym Urzędzie Pracy – możliwość podjęcia stażu, zatrudnienia socjalnego, skorzystania ze szkoleń.
- 5) Zwiększenie świadomości rodzin o roli podmiotów udzielających pomocy:
 - wskazanie roli poszczególnych podmiotów działających na rzecz rodziny;
 - współpraca z instytucjami pomocowymi.

6) Zwiększenie bezpieczeństwa rodziny poprzez przeciwdziałanie przemocy domowej:

- współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym;
- zapewnienie pomocy specjalistów.

Efekty pracy asystentów rodzin:

- poprawa warunków mieszkaniowych, wymiana sprzętów gospodarstwa domowego, mebli;
- podjęcie terapii leczenia uzależnień, spotkania indywidualne, pobyty na oddziale, terapia dzienna;
- poprawa wyników w nauce, poprawa ocen niedostatecznych, zmniejszenie liczby nieobecności, poprawa kontaktu rodziców ze szkołą, uczestnictwo dzieci w zajęciach dodatkowych, rozpoczęcie nauki w Przedszkolach,
- zapewnienie dzieciom odpowiedniej opieki medycznej w czasie choroby;
- udział dzieci w badaniach w Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Ślesinie, Filia w Koninie;
- poprawa relacji w rodzinie;
- zaangażowanie rodzin w utrzymaniu porządku w domu;
- utrzymanie odpowiedniej higieny osobistej;
- informowanie rodzin o przysługujących im formach pomocy i świadczeniach (zasilek rodzinny, świadczenie wychowawcze, Dobry Start, zasiłek celowy, zasiłek okresowy, dożywianie dzieci w szkole, korzystanie z Programu FEPŻ, Bank Żywności, Karta Dużej Rodziny, stypendium szkolne);
- dbanie o siebie w okresie ciąży (badania kontrolne, wizyty u specjalisty);
- rejestracja w Powiatowym Urzędzie Pracy;
- uzyskanie alimentów na dzieci;
- zwiększenie samodzielności w załatwianiu spraw urzędowych;
- podjęcie leczenia u psychologa, psychiatry, okulisty, neurologa, alergologa, logopedy, dermatologa, chirurga, dentysty;
- podjęcie zatrudnienia, pracy dorywczej,
- pomoc w zapewnieniu dzieciom wyprawek szkolnych, wyprawek na odpoczynek w koloniach letnich;
- większe zaangażowanie wszystkich członków rodziny do prac na terenie miejsca zamieszkania, podział obowiązków;
- rozsądniejsze dysponowanie budżetem;
- utrzymanie kontaktu z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej, rodzinami zastępczymi, kuratorem sądowym, koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, pracownikami Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Koninie, pracownikami socjalnymi;
- uczestnictwo rodziców w sprawach sądowych, zespołach oceniających sytuację dzieci przebywających w pieczy zastępczej;
- posiadanie aktualnych orzeczeń o niepełnosprawności, opinii z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej dotyczących uczniów;
- wykonanie niezbędnych szczepień, bilansów, pomoc w zapewnieniu noworodkom opieki położnej środowiskowej;

- organizowanie zbiórek odzieży, obuwia, środków czystości;
- wdrożenie systematycznej nauki, obowiązku odrabiania prac domowych;
- urlopowanie dzieci w środowisku domowym, powrót dzieci z pieczy zastępczej;
- pomoc w pozyskiwaniu opału na zimę;
- pomoc w uzyskaniu nowych dowodów osobistych;
- rozliczenia z Urzędem Skarbowym;
- remont mieszkań w celu wygospodarowania pokoi dla dzieci;
- nauka jazdy środkami transportu miejskiego, odczytywanie rozkładu jazdy autobusów;
- odzyskanie prawa jazdy, pomoc w rozpoczęciu kursu nauki prawa jazdy;
- pomoc w złożeniu wniosku o mieszkanie socjalne w miejscu zameldowania (poza teren gminy Stare Miasto);
- zmiana miejsca zamieszkania;
- regularne palenie w piecach, udrożnienie kanałów kominowych, segregacja odpadów.

Indywidualna praca z rodziną pozwala zaobserwować wzrost poziomu motywacji klientów do podjęcia działań. Poprzez komplementowanie i ujawnianie zasobów u klientów nastąpił wzrost poczucia ich własnej wartości oraz skuteczności. Uświadomili sobie istnienie własnych umiejętności, możliwości i innych zasobów. Odkryli rozwiązania, które już kiedyś się sprawdziły co zachęca ich do dalszych działań i daje im nadzieję, że poradzą sobie w przyszłości z innymi trudnościami. Ponadto mają poczucie, że są traktowani podmiotowo i jest szanowana ich godność. Mają możliwość uczestnictwa w procesie pomocowym, współdecydowania i współodpowiedzialności. Rodzina mimo zmian zachowuje tożsamość i niepowtarzalność, odzyskuje częściową kontrolę nad własnym życiem i osiąga samodzielność w pokonaniu trudności życiowych. Zauważalne stało się w nich zmniejszenie poczucia osamotnienia i bezsilności, zwiększenie koncentracji na przyszłości i odzyskiwanie poczucia wpływu na nią.

IV. POTRZEBY ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ ZADAŃ W 2025 R.

1. Zabezpieczenie środków finansowych na pokrycie wydatków związanych z opieką i wychowaniem dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka – 190 000,00 zł.
2. Pokrycie wydatków związanych z opieką i wychowaniem dziecka umieszczonego w placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.
3. Pozyskiwanie osób do pełnienia funkcji rodziny wspierającej.
4. Pokrycie wydatków na realizację umów zawartych z rodzinami wspierającymi, które udzielają wsparcia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
5. Podnoszenie kwalifikacji przez asystenta rodziny wspierającego rodziny przeżywające trudności w opiece i wychowaniu dziecka.